सादिनः सादिभिश्चैव गजैश्चापि महागजाः। असिभिः पट्टिशैः प्रासैः शक्तिभिस्तोमरैरपि। १०४५
संरब्धाः समरे राजन्निजघ्नुरितरेतरं। निघ्नन्तः समरेऽन्योऽन्यं शूराः परिघबाहवः।
नशेकुरभिसंरब्धाः शूरान्कर्त्तुं पराङ्मुखान्। छत्तोत्तरोष्ठं सुनसं छत्तकेशमलङ्कृतं।
अदृश्यत शिरश्छिन्नं रजोध्वस्तं सकुण्डलं। अदृश्यन्त च गात्राणि शरैश्छिन्नानि भागशः।
शालस्कन्धनिकाशानि क्षत्रियाणां महामृधे। नागभोगनिकाशैश्च बाहुभिश्चन्दनोक्षितैः।
आस्तीर्णा वसुधा भाति शिरोभिश्च सकुण्डलैः। रथिनां रथिभिश्चात्र सम्प्रहारोऽभ्यवर्त्तत। १०५०
सादिभिः सादिनाञ्चापि पदातीनां पदातिभिः। उपशाम्यद्रजो भीमं रुधिरेण प्रसर्प्पता।
कश्मलञ्चाविशद्घोरं निर्मर्य्यादमवर्त्तत। उपाविशन्गरुत्मन्तः शरैर्गाढं प्रवेजिताः।
अन्तरीक्षे गतिर्येषां दर्शनञ्चान्वरुध्यत। ते घ्नन्तः समरेऽन्योऽन्यं शूराः परिघबाहवः।
नशेकुरतिसंरब्धाः शूरान्कर्त्तुं पराङ्मुखान्। शतानीकः शतं हत्वा विशालाक्षश्चतुःशतं।
प्रविष्टौ महतीं सेनां त्रिगर्त्तानां महारथौ। तौ प्रविष्टौ महासेनां बलवन्तौ मनस्विनौ। १०५५
आर्च्छतां बाहुसंरम्भात् केशाकेशि रथारथि। लक्षयित्वा त्रिगर्त्तानां तौ प्रविष्टौ रथव्रजं।
अग्रतः सूर्य्यदत्तश्च मदिराक्षश्च पृष्ठतः। विराटस्तत्र सङ्ग्रामे हत्वा पञ्च शतान् रथान्।
हयानाञ्च शतान्यष्टौ हत्वा पञ्च महारथान्। चरन्स विविधान्मार्गान्त्रयेन रथसत्तमः।
त्रिगर्त्तानां सुशर्माणमार्च्छद्रुक्मरथं रणे। तौ व्यवाहरतां तत्र महात्मानौ महाबलौ।
अन्योऽन्यमभिगर्जन्तौ गोष्ठेषु वृषभाविव। ततो राजा त्रिगर्त्तानां सुशर्म्मा युद्धदुर्म्मदः। १०६०
मत्स्यं समीयाद्राजानं द्वैरथेन नरर्षभः। ततो रथाभ्यां रथिनौ व्यतीयतुरमर्षणौ।
शरान् व्यसृजतां शीघ्रं तोयधारा घना इव। अन्योऽन्यं चापि संरब्धौ विचेरतुरमर्षणौ।
कृतास्त्रौ निशितैर्बाणैरसिशक्तिगदाभृतौ। ततो राजा सुशर्म्माणं विव्याध दशभिः शरैः।
पञ्चभिः पञ्चभिश्चास्य विव्याध चतुरो हयान्। तथैव मत्स्यराजानं सुशर्म्मा युद्धदुर्म्मदः।
पञ्चाशद्भिः शितैर्बाणैर्विव्याध परमास्त्रवित्। ततः सैन्यं महाराज मत्स्यराजसुशर्म्मणोः। १०६५
नाभ्यजानत्तदाऽन्योऽन्यं सैन्येन रजसा वृतं।
इति श्रीमहाभारते विराटपर्व्वणि गोहरणपर्व्वणि सुशर्म्मविराटयुद्धे द्वात्रिंशोऽध्यायः॥ ३२॥
॥ वैशम्पायन उवाच॥ तमसाऽभिप्लुते लोके रजसा चैव भारत। अतिष्ठन्वै मुहूर्त्तन्तु व्यूढानीकाः प्रहारिणः।
ततोऽन्धकारं प्रणुदन्नुदतिष्ठत चन्द्रमाः। कुर्व्वाणो विमलां रात्रिं नन्दयन् क्षत्रियान् युधि।
ततः प्रकाशमासाद्य पुनर्युद्धमवर्त्तत। घोररूपं ततस्तस्मिन् नावैक्षन्त परस्परं।
ततः सुशर्म्मा त्रैगर्त्तः सह भ्रात्रा यवीयसा। अभ्यद्रवन्मत्स्यराजं रथव्रातेन सर्व्वशः। १०७०
ततो रथाभ्यां प्रस्कन्द्य भ्रातरौ क्षत्रियर्षभौ। गदापाणी सुसंरब्धौ समभ्यद्रवतां रथान्।
तथैव तेषान्तु बलानि तानि क्रुद्धान्यथान्योऽन्यमभिद्रवन्ति। गदाऽसिखड्गैश्च परश्वधैश्च पाशैश्च तीक्ष्णाग्रसुपीतधारैः।